

Динаміка релігійності учнів 6-10 класів // Психологічні дослідження: наукові праці викладачів та студентів соціально-психологічного факультету. Випуск 9. / За ред. Л. П. Журавльової, В. О. Климчука, Ю. Ю. Дем'янчук. – Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2017. – С. 18-20.

ДИНАМІКА РЕЛІГІЙНОСТІ УЧНІВ 6-10 КЛАСІВ

Марія Бурківська

студентка 4 курсу соціально-психологічного факультету

Науковий керівник:

кандидат філософських наук,
доцент **Г.В. Пирог**

У сучасному світі існує велика кількість різноманітних релігійних течій. Різні джерела подають суперечливу інформацію: з одного боку, відсоток людей, які називають себе релігійними, збільшується, з іншого – спостерігається тенденція до зменшення проявів релігійності у суспільстві. Для релігійності більшості українців характерні поверховість релігійних переконань, слабкі релігійні почуття, неглибоке засвоєння релігійних ідей тощо [1]. Ще менш вивченим залишається питання формування релігійності – які уявлення про релігію формуються у дітей, яке їхнє відношення до релігії та участі в релігійних культових практиках, як вони змінюються в процесі дорослішання.

Для виявлення динаміки релігійності у дітей 6-10 класів було розроблено власний опитувальник, що містить у собі 7 тестових питань із кількома варіантами відповідей. Дослідження проводилося з учнями 6-10 класів на базі ЗОШ №10 м. Житомира. Загальна кількість досліджуваних складала 50 осіб (по 10 учнів з кожного класу – 5 дівчат і 5 хлопців).

Результати дослідження показали (рис.1):

- у 7 та 10 класах кількість віруючих менша (40%) порівняно із 6 (90%), 8 та 9 (60%). Такий нерівномірний спад кількості віруючих учнів може бути пов'язаний з тим, що під час проведення опитування у 7 класі неформальні лідери агресивно висловлювалися проти віруючих, що й вплинуло на результати дослідження. Саме у цей період діти намагаються слідувати думці групи, щоб максимально влитися в неї і не виділятися;

- з 6 по 10 клас частота відвідувань учнями церкви знижується від «кожного тижня» та «під час релігійних свят» (6-8 класи) до «не відвідую» (9 клас) та «кілька разів на рік» (10 клас). Суперечливим виявилися показники 7 класу, оскільки відсоток віруючих там на рівні 10 класу, а в діяльній сфері спостерігаємо високі результати.

Можна припустити, що на дітей впливає певним чином сім'я, яка спонукає їх до відвідування церкви під час свят й до розвитку вищого рівня релігійності;

- з кожним наступним класом відсоток дітей, що відзначають релігійні свята, зменшується: 6 клас – 100%, 7 клас – 80%, 8 і 9 клас – 70% та 10 клас – 60%;

-18-

- з 6 по 10 клас тенденція ставити під сумнів існування Бога зростає, що може бути спричинено розвитком рівня критичності;

- було виявлено певні протиріччя при порівнянні результатів відповідей дітей про віру в Бога та в надприродні сили. Вони виявлялися в тому, що кількість віруючих в Бога є більшою, ніж кількість віруючих у надприродні сили (6 клас), що є певним чином парадоксальним, адже Бог і є чимось надприродним. Щодо цього можна припустити, що, по-перше, у свідомості дітей не сформовано чіткого уявлення про "природу" Бога; по-друге, вони не вірять в існування інших надприродних сил, окрім Бога, про що свідчить допис одного із досліджуваних в анкеті;

- існує тенденція до росту суперечок учнів з батьками, близькими або друзями через розбіжності в релігійних поглядах по мірі дорослішання. Причиною таких показників може бути як розвиток критичного мислення, так і наближення до підліткового віку, що характеризується збільшенням рівня конфліктності та намаганням протистояти думці більшості в процесі самовираження.

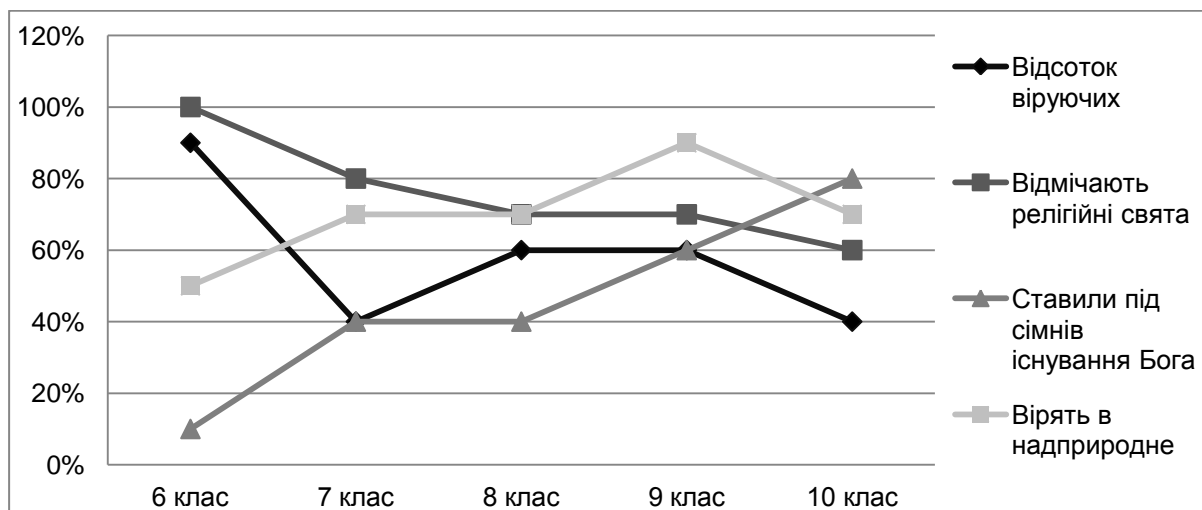

Рис. 1. Показники релігійності учнів 6-10 класів

Проведене дослідження не є вичерпним. За допомогою проведеного дослідження ми підтвердили гіпотезу про те, що з кожним класом рівень релігійності й кількість віруючих серед

школярів зменшується. Дана проблема вимагає більш глибокого вивчення, оскільки було виявлено ряд протиріч. Перспективою подальших досліджень можуть бути вивчення образу Бога у свідомості дітей та впливу сім'ї на релігійність дітей.

Список використаних джерел

1. Пирог Г. Психологічні аспекти функціонування релігійних цінностей (християнський аспект) / Г. Пирог // Українське релігієзнавство : Бюлетень Української Асоціації релігієзнавців і Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. – Київ, 2006.– Вип. 39. – С. 93-102. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/43793>